

Miljonbelopp till energi i Kökar

Ska bli fossilfri modell-ö Sparar 70 ton koldioxid i året

Kökar får mer än en miljon från EU och landskapet för att bli fossilfritt.

Man ska bland annat investera i värmelager, solceller och vindturbiner, smarta styrsystem och en laddstation för elbilar.

Ett fyraårigt projekt med över en miljon i finansiering kommer nu ta form på Kökar som framgångsrikt lyckats få både EU-stöd och landskapsfinansiering för att bli en fossilfri modell-ö. Den sista pusselbiten föll på plats igår och en av de drivande krafterna, **Christian Pleijel**, kunde då äntligen gå ut med de goda nyheterna.

–Den sista pusselbiten var att landskapet fattade ett preliminärt beslut om att gå in och finansiera 25 procent. Kommunstyrelsen har idag (läs onsdag) föreslagit för fullmäktige att skriva på avtalet, men villkoret är att landskapet då beviljar de här 25 procent.

Projektomfattningen är för kort tid för att Kökar ska kunna skriva av investeringarna, och kommunen har därför bett landskapsregeringen om stöd. Efter samtal och möten med energirådgivarna och ministrarna **Alfons Röblom** och **Roger Höglund** är landskapsregeringen positivt till att Kökar får 25 procent, 138.000 euro, av investeringskostnaderna i form av investeringsstöd ur Paf-medel för energieffektiva medel.

– Vi skriver av investeringen på fem år, kortare än så kan inte kommunen skriva av. Men EU betalar bara för fyra år, då lämnar ett och år och därför behöver vi landskapets stöd.

En del av bobarhetsplanen

Satsningen är en del av Kökars egna utvecklings- och hållbarhetsagenda som kallas bobarhetsplan. Som en del av bobarhetsplaneringen på Kökar gjorde **Edvard Nordlund** vid Flexens en komplett genomgång av Kö-

Kökar kommun har tilldelats 1,238.437 euro i EU-stöd varav cirka halva summan direkt till kommunen för investeringar, andra halvan till Flexens för projektledning och VTT för forskning. FOTO: CHRISTIAN PLEIJEL

kars energiförbrukning och energikällor, samt en plan för omställning till fossilfria bränslen. Tillsammans med Tekniska Forskningscentralen i Helsingfors hjälpte **Tuukka Vainio** vid Flexens sedan Kökar att söka medel från EU-programmet Horizon2020 för omställning till fossilfri energi. Ansökan gjordes förra våren.

–Då hamnade vi på första reservplats och blev inte beviljade medel. Men sen fanns det pengar kvar i programmet och i november kom beskedet att vi får finansiering.

Det rör sig om totalt 1,238.437 euro varav cirka halva summan går direkt till kommunen för investeringar, andra halvan till Flexens för projektledning och VTT för forskning.

EU betalar 100 procent av kostnaderna under projekttiden 4 år och innebär att Kökar kommun anställer en särskild projektledare, en projektekonom och en biträdande projektledare.

– För Kökar är projektet jätteviktigt. Vi sparar 31 000 euro i året i drift och 70 ton koldioxid i året, säger Pleijel som menar att det är ett stort projekt för hela Åland.

–Vi har Smart energy Åland som bildat bolaget Flexens för att få göra såna här piloter och nu bevisar vi att vi kan. Det är ett fantastiskt pilotprojekt och en marknad som Åland vill utveckla.

Risk med innovationer

Den utrustning som kommunen tänker investera i är värmelager, värmelagring, solceller och vindturbiner vid skolan och äldreboendet Sommarängen, smarta styrsystem och en laddstation för elbilar.

Finns det några risker med projektet?

–Det innehåller tre stycken väldigt innovativa delar. En är en sorts värmelagringsenhet som ett företag i norra Finland gör. De har gjort en sån här i Tam-

”Det är ett fantastiskt pilotprojekt och en marknad som Åland vill utveckla”, säger motorn i satsningen, Christian Pleijel. FOTO: PRIVAT

merfors och vi är nummer två. Så det är relativt ny och nästan oprövad teknik. En annan innovation är liggande vindturbiner och den tredje är att koppla ihop solceller på äldreboendet med privata fastigheter runtomkring så att de bildar ett lokalt energisamhälle. Innovationer är alltid en risk.

En annan risk han pekar ut är om man inte kan hantera driften

av innovationerna efter projektet är slut.

– Att vi skulle bli fast i konsulternas garn. Men vi har förvissat oss om att vi har väldigt hög kompetens på Kökar. **Rolf Eriksson**, kökarbo, är expert inom energiteknik och komplex projektledning, likaså är **Torbjörn Strand**, vår fastighetsskötare, mycket kompetent.

Själv har Pleijel jobbat två och ett halvt år under egen tid med att ro iland projektet.

–Jag kan inte säga att det varit tungt, men nog långt. Men man kan inte vara Kökarbo och fullmäktigeordförande utan att vilja driva utvecklingsfrågor.

Förutom Pleijel – som agerat motor för projektet – så har Kökar en lokal energigrupp som jobbat med ansökan. Gruppen består av **Johannes Jansson**, **Harry Holmström**, **Gunnar Sundström**, **Rolf Eriksson** och **Joel Sundström**.

HEIDI HENDERSSON

heidi.hendersson@nyan.ax
tfn 528 455

Kökars bobarhetsplan har blivit webb-kurs

Kökarborna har tagit fram en egen utvecklings- och hållbarhetsagenda som kallas bobarhetsplan. Inom ramen för planen har man undersökt vad det är som gör att folk inte vill bo i skärgården och vad man kan göra åt det.

–Det handlar om konkreta frågor så som jobb, bostäder, skola, butik, hälsovård och färjornas tidtabeller, skriver fullmäktiges ordförande **Christian Pleijel**.

Man har 40 indikatorer som har mätts med en skala 1-4. Svaga indikatorer måste stärkas, starka ska man bygga vidare på, för att bli

mera bobar.

Kökars bobarhetsmodell har fått stor uppmärksamhet och är nu föremål för en kurs vid Åbo Akademi med 32 deltagare från 12 europeiska öar i 5 länder.

En ny kurs planeras inom Erasmus-programmet, Italien vill ha en egen kurs för sina små öar, även Kroatien samt de åländska och finländska skärgårdarna.

–Kursen är på distans vilket passar bra i COVID-19-tider men Kökar hoppas att kursen småningom delvis ska kunna genomföras på Kökar. (hh)

Bland annat solceller ingår i investeringsplanen för Kökar.

DET NYA ENERGI-PROJEKTET

- Investeringarna är sammanlagt 552.000 euro, varav EU betalar 358.800 euro (75%) och landskapet via Paf-medel ger 138.000 euro i stöd (25%).
- Dessutom betalar EU 100% av kommunens kostnader för personal 49.500 euro, resor 12.000 euro och projektadministration 116.625 euro.
- Projektet pågår i fyra år med start nu och slut i april 2024.
- Kökar kommun anställer en särskild projektledare, en projektekonom och en biträdande projektledare till projektledare.
- Projektet ligger direkt under kommunstyrelsen.